

bogen er fremkommet ved inddragelse af en række enkelte bidrag så er det gennem et grundigt redaktionelt arbejde lykkedes at for bogen til at fremtræde som en lærebog og ikke blot som en artikelsamling. De enkelte bidrag, som er skrevet af forskellige forskere, hænger således godt sammen og bogen indeholder en bred vifte af emner som spænder fra det anvendelseorienterede til egentlig gennemgang af avancerede statistiske metoder. Blandt de sidste er de såkaldte empiriske ortogonale funktioner. Bogen forudsætter et godt kendskab til både statistik og fysik og ville f.eks. indenfor de naturvidenskabelige uddannelser være velegnet i forbindelse med klimakurser under en PhD-skole.

Henrik Søgaard

W.D. Blümel: Physische Geographie der Polargebiete. Leipzig, Teubner, 1999. 239 s., ill. 21 cm. DEM 46,80.

Physische Geographie der Polargebiete is a German textbook about the physical geography of polar regions. According to the preface, the target group is students, teachers and others interested in geography. The book treats the arctic and the antarctic landscapes and landscape processes in separate sections. This division seems unlogical. Many landscapes and landscape processes are similar in the Antarctic and the Arctic, and it would therefore have been more logical to start with a general section about landscape processes in polar regions and there-after briefly treat the special characteristics of and differences between the Arctic and the Antarctic. It is my impression that the book is too superficial to be used in teaching at university level. Illustrations are generally well prepared and easy to understand.

Morten Rasch

H. Bremer: Die Tropen, geographische Synthese einer fremden Welt im Umbruch. Berlin, Gebrüder Borntraeger, 1999. XII, 428 s., ill. 25 cm. DEM 68,-.

Denne bog bringer Pierre Gourous tilsvarende arbejde (1961) om troperne i erindring; forskellene er dog voldsomme. Gourou skrev et essay om troperne, hvori han med kunstnerisk anstrøg fremhævede nogle essentielle iagttagelser over tropernes særpræg. Hanna Bremer giver i stedet en systematisk gennemgang af (næsten) den totale tropegeografi, spændende over hele det systematiske register - dog stærkest i naturgeografi, specielt geomorfologi. Det er en formidabel viden, der fremlægges. Det er ikke en bog, der er beregnet på at sluges, som Gourous, men som en gedigen håndbog er den fortræffelig, hvis man læser tysk.

Sofus Christiansen

Desert regions: population, migration and environment. B.A. Portnov & A.P. Hare, eds. Berlin, Springer, 1999. XVI, 332 s., ill. 25 cm. GBP 57,50.

Bogen handler om udviklingspotentialer i ørkenområder, men i modsætning til mange andre bøger om dette emne lægger den hovedvægten på de sociale aspekter. Den anskuer udviklingen af ørkenområder i tre niveauer, det regionale, byen og den enkelte bygning. Bogen er sammensat af i alt 18 bidrag, hvoraf omtrent halvdelen er nye, mens resten er tidligere publicerede artikler eller konferencebidrag. Man kommer vidt rundt om en lang række temaer som knytter an til byudvikling, befolkningsvækst, migration, planlægnings teori og bygningsdesign for at nævne nogen af hovedtemaerne. Eksempelvalget er præget af redaktørernes tilknytning til især Israel, men også til Rusland. Som så mange andre redigerede artikelsamlinger er bogen præget af en noget diffus fokusering, som gør den bedre egnet til opslagsbog end til en bog, der studeres fra ende til anden eller bruges i undervisningssammenhæng. Netop på den baggrund kan man synes, at det er lidt generøst at ofre en dyr publicering af en materialesamling, hvoraf en stor del allerede er tilgængelig i publiceret form andensteds.

Anette Reenberg

L.F. DeBano, D.G. Neary & P.F. Ffolliott: Fire's Effects on Ecosystems. New York, Wiley, 1999. XVII, 333 s., ill. 25 cm. GBP 75,-.

Primitive people indiscriminately set fire to the original dense forests to open the landscapes for hunting purposes. These fires often resulted in large-scale conversions to open savannas. Today fires are set by farmers...[and] many of these present-day burnings, along with uncontrolled campfires set by shepherds, farmers and recreationists[!], evolve into widespread wildfires causing extensive and frequently unwanted modifications in the ecosystems burned. (p.10.). - This is how the West African savanna ecosystem of today has been shaped according to the present book. The citation encapsulates the tone of the book, which often draws fast and un-referenced conclusions. It is obvious that the authors are more at home when it comes to the role of fire in North American forests since most examples in the book are drawn from work in this ecosystem (but at the same time the Eurasian boreal forests are not mentioned even once). The book starts with a summary on the combustion process itself, and naturally turns to fuels and fire behaviour. This part is followed by the strongest part of the book, which lies in the description of the response of soil resources to fire. It

is divided into three sections, the physical chemical and biological soil systems and covers almost 1/3 of the volume. After this follows some range of short sections: the effect of fire on the hydrological circle, the effect on vegetation (25 pages), followed by the effect on wetlands and riparian ecosystem. After this comes a short section on air pollution where considerations on the atmospheric environment is treated equally with the inconvenience of smoke on visibility and traffic and ends with a tip to forest managers on how to avoid some of the worst nuisances of smoke. The book ends with some chapters on fire management from a human-cultural point of view, the effect on fire on settlements, the disruptive effect of fire on the scenic beauty of a landscape etc. If seen from a positive point of view it must be said that the book encompasses most aspects you can think of, but on the whole the entire book has a 'forest management' textbook feeling, and not that of a scientific publication. There are other books on the subject that have recently been published, which cover the subject of fire in the environment more satisfactory, e.g. Whelan: *The Ecology of Fire*; Bond & Van Wilgen: *Fire and Plants*; Goldammer: *Feuer in Waldökosystemen der Tropen und Subtropen* and Goldammer & Kondratyev: *Fire in Ecosystems of Boreal Eurasia*.

Christopher Saarnach

European wet grasslands: biodiversity, management and restoration. C. B. Joyce & P. Max Wade, eds. Landscapes ecology series, Wiley, West Sussex. XIV, 340 s., ill. 25 cm. GBP 70,-.

Vådbundsgræsarealer er sæsonmæssige oversvømmede græsarealer, eller græsarealer med høj grundvandsstand. De udgør betydningsfulde habitater i det intensivt udnyttede landbrugslandskab i Danmark og i Europa generelt. De inkluderer en række forskellige naturtyper, såsom ferske enge langs åløb, strandenge, marsk, moser og kær og udgør vigtige levesteder for mange dyrearter, heriblandt trækfugle. Disse områder er traditionelt udnyttet af landbruget til græsning og høstet. Den stigende intensivering af landbruget gennem de sidste 50 år har gennem større forbrug af kunstgødning og dræning af vådområder kraftigt indskrænket disse arealer. Senest er især våde enge kommet i det miljøpolitiske søgelys i Danmark, idet de spiller en central rolle i nedbringelsen af kvælstofudvaskningen i "Vandmiljøhandlingsplan II" fra 1998. Denne bog beskæftiger sig med forskellige aspekter af forskning, forvaltning og beskyttelse af vådbundsgræsarealer. Bogen er et resultat af et europæisk for-

sknings samarbejde om vådbundsgræsarealer, og rummer eksempler fra Estland i nord til Spanien i syd (ingen fra Danmark). Denne variation i geografiske dækning afspejles også i eksempler af forskellige biofysiske miljøer og typer af vådbundsgræsarealer (fra polders i Holland til græsarealer dannet ved kildevæld i Spanske bjergområder). Bogen er inddelt i 4 hovedafsnit: Status, biodiversitet, management og restoration. Den signalerer således en meget praktisk og anvendelsesorienteret synsvinkel, med stor vægt lagt på beskyttelse og genopretning af vådbundsgræsarealer. Det er en stor kvalitet ved bogen at den behandler både biofysiske og forvaltningsmæssige aspekter ved vådbundsgræsarealer. Læsere der er mest interesseret i et specielt emne kan derved benytte den til at finde referencer til mere specialiseret litteratur.

Intensiveringen af landbrugsproduktionen er en af de væsentligste faktorer der påvirker udbredelsen og kvaliteten af vådbundsgræsarealer. En del af bogens kapitler beskriver derfor også konsekvenserne af landbrugets udvikling. Fra Estland rapporteres om de problemer privatiseringen af sovjettidens kollektivbrug medfører. Uafklarede ejerforhold og utidssvarende markstørrelser baseret på præ-sovjettidens matrikeludstyknings i smalle græsningsparceller langs åløbene har medført en drastisk reduktion i udnyttelsen af engstrækninger til græsning og høstet. Dette eksempel afspejler dilemmaet som kendetegner forvaltningen af vådbundsgræsarealer. De er halvkulturer, der afhænger af græsning og høstet hvis den oprindelige flora skal bibeholdes. Derfor udgør både intensiveringen af landbruget samt en total opgivelse af arealer gennem marginalisering en trussel. Fra England rapporteres om forsøg med langtidsvirkninger af gødningspåvirkning af vådbundsgræsarealer. Det anslås at er muligt at spore fosforpåvirkning 13 år efter gødningstilførsel, hvilket medfører at genetablering af den oprindelige flora vil, hvis det overhovedet vil ske, først indfinde sig efter en meget lang årrække. Bogen indeholder en række dyrebare resultater vedrørende økologiske aspekter af vådbundsgræsarealer og er relevant for folk der beskæftiger sig med de biofysiske som forvaltningsmæssige aspekter vedrørende udnyttelse af vådbundsgræsarealer.

Søren P. Kristensen

Stephen J. Hall: The effects of fishing on marine ecosystems and communities. London, Blackwell, 1999. XXII, 274 s., ill., 26 cm. GBP 55,-.

Denne udmærkede bog behandler fiskeriets problemer på